

Lastensuojelun Keskusliiton lausunto

Lastensuojelun Keskusliitto kiittää kutsusta kuultavaksi koskien valtioneuvoston tiedonantoa yhdenvertaisuuden, tasa-arvon ja syrjimättömyyden edistämisestä suomalaisessa yhteiskunnassa.

Syrjintä on kielletty useissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa sekä kansallisessa lainsäädännössä. Valtiolla on velvollisuus aktiivisin toimin edistää yhdenvertaisuutta – kyse ei siis ole valinnasta, jonka hallitus voi tehdä tai olla tekemättä. **YK:n lapsen oikeuksien komitea on 2.6.2023 antamissaan suosituksissa kehottanut Suomea kiireellisesti tehostamaan syrjinnän, kuten rasismien, vihapuheen ja viharikosten, torjuntaa.** Yhdenvertainen Suomi -ohjelman fokuksen ja viimeaikaisen julkisen keskustelun vuoksi Lastensuojelun Keskusliitto keskittyy lausunnossaan rasismiin. Monet huomioista pätevät muihinkin syrjintäperusteisiin.

Lapset ja nuoret kohtaavat rasismia arjen eri ympäristöissä, kuten koulussa, julkisilla paikoilla, harrastuksissa ja (sosiaalisessa) mediassa. Rasismi eri muodoissaan heikentää yksilön hyvinvointia usein tavoin. Häirintä ja aggressiot aiheuttavat pelkoa ja vähemmistöstressi kuormittaa mieltä. Rasismi sulkee yhteisön ulkopuolelle ja epäinhimillistää. Se nakertaa luottamusta yhteiskuntaan ja viranomaisiin ja heikentää mahdollisuuksia osallistua ja rakentaa omannäköistä elämää. **Rasismi on haitallista erityisesti kokijalleen, mutta myös Suomelle valtiona: meillä ei ole varaa menettää ainuttakaan lasta eikä nuorta.**

Rasismien vastainen työ edellyttää ymmärrystä rasismien olemassaolosta ja tietoa sen ilmenemistavoista. Yhdenvertainen Suomi -toimintaohjelmassa ilmiötä kuvataan ansiokkaasti. **Ohjelman toimeenpanoa on ehdottomasti syytä jatkaa.** Toimintaohjelmalle on osoitettava riittävät resurssit ja nimettävä vastuutahot. Uusien toimenpiteiden suunnittelussa on kuultava erityisesti rasismia kokevia lapsia ja nuoria. Lastensuojelun Keskusliitto katsoo keskeisiksi erityisesti seuraavat toimenpiteet:

- Säännöllinen tiedonkeruu rasismien kokemuksista
- Yhdenvertaisuussuunnittelu ja julkisissa viroissa toimivien osaamisen vahvistaminen (esim. THL:n tuottama Verkkokoulutus antirasismista ammattilaisille¹)
- Rasismia kokevien oikeusturvan vahvistaminen (tiedetään että syrjintää aliraportoidaan, koska ilmoitusten ei uskota johtavan mihinkään)

¹ <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/verkkokoulutus-antirasismista-ammattilaisille>

- Tuki rasismia kokeville (edellyttää lasten ja nuorten parissa toimivien osaamisen vahvistamista; myös esimerkiksi Muudi-hankkeen² kaltainen vertaistoiminta)
- Asenteisiin vaikuttaminen (ihmisoikeuskasvatus, suurelle yleisölle kohdennetut kampanjat jne.)

Lopuksi, kaikkea hallituksen päätöksentekoa on arvioitava yhdenvertaisuuden ja syrjimättömyyden näkökulmasta. Hallituksen toiminnan kokonaiskädenjäljen on oltava yhdenvertaisuutta vahvistava ja syrjintää vähentävä. Poliittisilla puolueilla on lisäksi suuri vastuu siitä, millaista käytöstä sallitaan. **Myös lapset ja nuoret kuuntelevat rasismista käytävää julkista keskustelua ja päättäjien on ymmärrettävä roolinsa ja vastuunsa sekä päättäjinä että esimerkkeinä.**

Lisätietoja: erityisasiantuntijat Jonna Lindqvist ja Ira Custódio (etunimi.sukunimi@lskl.fi)

² <https://www.yeesi.fi/toiminta/muudi/>